

Årsplan for 10. klasse

Skoleåret 2023-2024

Klasselærere:
Mette Kristine Nilsen og Julia Schregel

Innledning

Vi har ambisiøse mål for hver enkelt elev. Vi er opptatt av at elevene skal få rikelige muligheter til å utvikle seg både faglig, emosjonelt og sosialt i 10. klasse.

Målet er å (ut)danne elevene våre til å bli ansvarsfulle og robuste medmennesker, som selv ønsker å sette preg på fremtiden og menneskene rundt seg på en bærekraftig måte.

For å få til dette benytter vi en utviklingsdidaktisk tilnærming til læring, som betyr at vi tilpasser innhold og metoder i forhold til alder. Vi er opptatt av at elevene skal få et bredt kunnskaps- og erfaringsgrunnlag gjennom alle år og gjennom alle aktiviteter på Steinerskolen.

I 10. klasse starter de året med en lang fjelltur. Målet er at elever skal klare å gjennomføre den syv dager lange turen "Norge på Tvers". Det krever individuelle motsprøvelser, men også et uvurderlig fokus på fellesskapet. At enhvers reise begynner med et skritt, blir en reell opplevelse gjennom de timene klassen går samlet til Sverige. De får oppleve at det tøffe, men enkle livet i fjellet bidrar til å skape perspektiv på hva som virkelig betyr noe.

Gjennom fagene dette skoleåret ønsker vi å skape en sammenheng, og vi leter etter helhetens røde tråd. I historiefaget tilstreber vi å skape en helhetlig oversikt frem til nåtid, noe som også går igjen i flere andre emner som litteratur-, kunst- og musikkhistorie.

Vi jobber blant annet med ideologier som kan være til hjelp for elevene når de nå skal frigjøre seg fra de etablerte autoriteter. Vi åpner opp for samtaler om vanskelige temaer innenfor etikk, samfunn, tro og viten. Med utgangspunkt i nåtiden og elevenes ståsted, skal de nå øve seg på å frigjøre seg fra etablerte sannheter og heller søke mot selvstendig dømmekraft. Noe som forhåpentligvis vil kunne hjelpe dem når de skal gjøre et selvstendig valg knyttet til utdanning senere.

Vårsemesteret vil bli preget av alvor og knyttet til sluttvurderingene, en vurdering som danner grunnlaget for søkningen til videregående skole. Vi kan også nevne at klassens aller siste periode våren 2024 blir heldagsteater sammen med Mette og Paal, en kreativ og samlende avslutning på tre ungdomsskoleår på Steinerskolen.

Innhold

Norsk	4
Matematikk	6
Naturfag (Biologi)	8
Naturfag (Fysikk).....	10
Naturfag (Kjemi)	11
Naturfag (Geologi).....	13
Historie	14
Historie (Kunsthistorie/IKT).....	15
Samfunnskunnskap	17
Religion og livssyn	18
Engelsk.....	19
Tysk.....	21
Kunst og håndverk.....	23
Musikk	24
Eurytmi	26
Kroppsøving.....	27
IKT	28
Utdanningsvalg.....	29

Norsk

Faglærer

Sofie Solbø

Uketimer/periodeuger

3 uketimer / 1 hovedfagsperiode

Faglig innhold

Muntlig språk

- Samtaler om litteratur, innhold og litterære virkemidler
- Referater fra litteraturhistorieopplæringen
- Resitasjon av dikt, fra norrøn tid til romantikken og videre til modernismen
- Litterære og andre faglige foredrag
- Drøfte språkbruk i offentlig og privat debatt; sosiale medier
- Utforske og drøfte språklig mangfold i Norge
- Drama

Skriftlig språk

- Norsk litteraturhistorie, fra norrøn tid frem til nåtid, biografisk arbeid
- Lese eldre og nyere ungdomsromaner, bokmål og nynorsk
- En større oppgave der praktisk del, akademisk del og presentasjon henger sammen
- Bruke kunnskap om sjangertrekk i egne tekster, bokmål og nynorsk
- Skriveoppgaver som utfordrer refleksjonsevnen, diktanalyser og argumenterende tekster
- Kildekvalitet, personvern og opphavsrett
- Bruke tekstbehandlingsverktøy til utvikling, arkivering og systematisering av egne tekster

Språkkunnskap

- Repetisjon av grammatikk, bokmål og nynorsk
- Utvide analysen og setningslæren
- Sjangre innen sakprosa og fiksjon
- Gjenkjenne og skape informative, ekspressive og appellative tekster
- Språklige virkemidler som rim, rytme, humor, ironi, gjentakelse, kontraster og språklige bilder
- Retoriske begreper som logos, patos, etos

- Tekst- og bildeanalyse i forbindelse med sammensatte tekster i reklame og underholdningsmedier
- Grunnleggende trekk ved norsk språkhistorie

Arbeidsmåter

Muntlig:

Samtaler og diskusjoner i klassen

Drama

Høytlesing og resitasjon

Gruppearbeid

Presentasjoner

Skriftlig:

Skrive egne tekster, digitalt

En større oppgave som kombinerer praktisk del og muntlig presentasjon

Lage arbeidsbøker, håndskrevne

Digitale presentasjoner

Lage tidslinje i litteraturhistorie

Språkkunnskap:

Oppgaver i grammatikk, setningslære og setningsanalyse. Bokmål og nynorsk.

Oppløve ulike sjangere innen sakprosa og fiksjon.

Skape forenklet norsk språkhistorie gjennom tidslinje i klasserommet.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- delta i kunstnerisk bearbeidelse av dikt fra ulike litteraturhistoriske perioder
- formidle fortellende tekster gjennom høytlesning og som fri fortelling
- sette seg inn i og presentere fagstoff muntlig; velge passende presentasjonsform
- bruke begreper fra litteraturkunnskap i samtale om og utforskning av tekster i ulike sjangrer
- utforske og beskrive karakteristiske trekk ved litteratur, teater og film fra forskjellige epoker
- bearbeide fagstoff som tekst og bilde i arbeidsbok eller på annen relevant måte, analogt og digitalt
- skrive informative, reflekterende og argumenterende tekster på hovedmål og sidemål
- ta i bruk kunnskap om sjangernormer og språklige virkemidler i egen kreativ tekstskaping
- planlegge, utforme og bearbeide egne tekster manuelt og digitalt og vurdere dem underveis i prosessen ved hjelp av kunnskap om språk og tekst
- vurdere estetiske og retoriske virkemidler i sammensatte tekster i informasjons- og underholdningsmedier, reklame og kunst
- bruke kilder på en kritisk måte, mestre grunnleggende regler for sitattekniikk og henvisningspraksis
- gjøre rede for og ta i bruk grunnleggende prinsipper for personvern og opphavsrett
- uttrykke egne meninger i diskusjoner på en saklig måte og kunne gjengi andres meninger

- drøfte hvordan språkbruk kan virke diskriminerende og trakasserende
- forklare ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap hvordan tekster er bygget opp
- skrive hovedspråket ortografisk og grammatikalsk korrekt, uttrykke seg med et variert ordforråd og bruke sentrale teknikker for tekstbinding
- utforske og reflektere over språklig mangfold i Norge og gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene og for rettighetene for samisk språk i Norge
- gjøre rede for hovedtrekk i norsk språkutvikling etter 1814 og forklare hvorfor vi har to likestilte skriftspråk i Norge i dag

Vurdering

Elevene får løpende underveisvurdering i faget. De får skriftlige tilbakemelding på innleverte arbeider, skriftlige prøver og muntlige presentasjoner. I januar er det halvårsvurdering. Halvårsvurderingen skal belyse hvordan elevene ligger an i faget opp mot sluttvurderingen. Elevene vil få tilbud om fagsamtaler med faglærer mandag 23. oktober, hvor de selv kan være med på å reflektere over egen utvikling, samt hvordan de kan øke kompetansen i faget.

Sluttvurderingen våren 2024 skal uttrykke den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen i 10. klasse. Samlet kompetanse inkluderer evne til utforskning gjennom praktisk og kunstnerisk tilnærming i kombinasjon med kunnskap, forståelse, refleksjon og kritisk tenkning.

Sluttvurderingen skal basere seg på hvordan eleven skaper tekst og behersker sjangere og språklige virkemidler. Den skal vise elevens muntlige ferdigheter i ulike sammenhenger og på hvilken måte eleven benytter og synliggjør refleksjon omkring kildebruk.

Matematikk

Faglærer

Magnus Nordahl

Uketimer/periodeuker

3 uketimer / 3 periodeuker

Faglig innhold

Tall og tallforståelse

- Tallsystemer og deres historiske utvikling
- Proporsjoner brukt både i geometri og i praktisk beregning
- Valg av måleenheter og måleinstrumenter
- Lineære og inverse funksjoner, proporsjonalitet, omvendt proporsjonalitet, analyse av stigning
- Videreføring av algoritmisk tenkning og anvendelse i problemløsningsstrategier; utvikle og utprøve modeller

Algebra

- Likningssystemer med 2 ukjente av 1. grad og 2. grad, algebraisk og grafisk løsning
- Faktorisering av 2. grads polynomer
- Enkle eksponentialfunksjoner

Geometri

- Kjeglesnittenes kurver
- Proporsjoner
- Oversikt over alle geometriske setninger for løsning av komplekse konstruksjoner

- Forskjellige framstillinger av 3-dimensjonale legemer i et 2-dimensjonalt bilde
- Geometriens betydning i teknologi, arkitektur og kunst

Statistikk og sannsynlighet

- Statistikk, sannsynlighet og kombinatorikk (Pascals talltrekant)

Arbeidsmåter

Undervisningen vil variere mellom tavleundervisning, individuelt arbeid og gruppearbeid og andre formidlingsteknikker. Det blir jevnlig prøver.

Elevene skal øve på matematisk resonnering, formulere argumenter og begrunnelser som ligger til grunn for valg av diverse løsningsstrategier – både skriftlig og muntlig.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- utvikle modeller, utforske fremgangsmåter og begrunne løsningsstrategier i møte med ulike matematiske utfordringer
- sammenligne og omgjøre tallkategorier til standardform
- regne med ulike tallsystemer
- ta i bruk algoritmene for primtallfaktoriserings og utregninger med algebraiske uttrykk
- bruke potenser og kvadratrøtter og anvende kvadratsetningene og polynomer i beregninger
- løse likninger og ulikheter av første grad og løse enkle likningssystemer med to ukjente, algebraisk og geometrisk, med bruk av koordinater
- utforske sammenhengen mellom konstant prosentvis endring, vekstfaktor og eksponentialfunksjoner
- lage og tolke funksjoner som beskriver numeriske sammenhenger i praktiske situasjoner
- identifisere og utnytte egenskapene til proporsjonale, omvendt proporsjonale, lineære og enkle kvadratiske funksjoner

- løse oppgaver ved bruk av målestokk og proporsjoner og utføre beregninger med variabler i praktiske situasjoner
- forklare definisjonen av π og bruke det i beregninger av omkrets, areal og volum og bruke formlikhet, kongruens og Pythagoras' læresetning i beregninger
- analysere egenskaper ved to- og tredimensjonale figurer og bruke egenskapene i beregninger
- utføre komplekse geometriske konstruksjoner, som kjeglesnitt, og lage perspektivtegninger med forsvinningspunkter
- undersøke og analysere sannsynlighet ved bruk av databaser og praktiske eksperimenter; beskrive utfallsrom og uttrykke sannsynlighet i ulike talluttrykk
- vise med eksempler og finne mulige løsninger på enkle kombinatoriske begreper i praktiske situasjoner

Vurdering

Underveisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte områder, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen.

Vurderingsmetodene vil være varierte og tilpasset emnet. Den vil inkludere skriftlige prøver, innleveringer, arbeidsbøker, fagsamtaler og evaluering av elevens faglige utvikling i løpet av skoleåret. Frem mot sluttvurderingen vil det foregå underveisvurdering, som har til hensikt å motivere og bevisstgjøre eleven over videre muligheter for fremgang. De vil få skriftlig halvårsvurdering i januar. Halvårsvurdering skal tydeliggjøre hvordan elevene ligger an mot sluttvurderingen.

Sluttvurderingen skal uttrykke den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter 10. klasse. Samlet kompetanse inkluderer evne til utforskning gjennom praktisk og kunstnerisk tilnærming i kombinasjon med kunnskap, forståelse, refleksjon og kritisk tenkning. Sluttvurderingen skal vise i hvilken grad eleven bruker og kan anvende matematiske begreper og kan bruke disse til problemløsning i overføringer fra teoretiske til praktiske situasjoner i kjente og ukjente sammenhenger.

Naturfag (Biologi)

Faglærer

Julia Schregel

Uketimer/periodeuker

3 periodeuker

Faglig innhold

- Humanbiologi
 - Befruktning, fostertid, fødsel
 - Menneskets opprinnelse: human evolusjon
- Økologi
 - Artsrike og artsfattige økosystemer; resiliens
 - Økosystemer og stabilitet, forholdet mellom biodiversitet og stabilitet
 - Næringskjeder
 - Miljøtemaer
 - Betydningen av biologisk mangfold
 - Nøkkelarter, rødlistearter
 - Klima og global oppvarming
 - Evolusjon, Darwins lære om naturlig seleksjon

Arbeidsmåter

Periodens første del omhandler humanbiologi der befruktning, fostertid og fødsel er tema. Tema i andre del av perioden er økologi og evolusjon, der samspill mellom de ulike deler av et økosystem er hovedfokus. Fagstoffet vil presenteres igjennom tavleundervisning, illustrasjon, videoer og fagtekster, men også gjennom samtaler i små grupper og i plenum.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- redegjøre for prinsippene i et økosystem, beskrive ulike typer økosystemer og bruke kunnskapen i drøfting av betydningen av naturmangfold, trusler mot mangfoldet og mulige tiltak
- gjøre rede for begrepene vær og klima, drøfte ulike klimamodeller og hvordan menneskelig aktivitet kan påvirke klima
- beskrive hovedtrekk i evolusjonsteorien og teorien om naturlig seleksjon
- formidle grunnleggende kunnskap om menneskekroppens organer, funksjoner og prosesser

Vurdering

Stoffet bearbeides igjennom ulike små prosjektoppgaver og vil ende med en større vurdering. Elevenes arbeid igjennom muntlig aktivitet og små prosjektoppgaver vil danne grunnlaget for en variert og helhetlig vurdering av emnet. Igjennom alle arbeidsprosesser i perioden vil underveivurderingen ha til hensikt å motivere og bevisstgjøre eleven i dens læringsprosess.

Undervisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen.

Emnet vil være en del av en samlet sluttvurdering i naturfagene.

Sluttvurderingen skal uttrykke den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter 10. klasse. Samlet kompetanse inkluderer evne til utforskning gjennom praktisk og kunstnerisk tilnærming i kombinasjon med kunnskap, forståelse, refleksjon og kritisk tenkning. Sluttvurderingen skal vise i hvilken grad eleven kan kommunisere, formidle, forklare og illustrere naturfaglige sammenhenger – både skriftlig, muntlig og digitalt, kan vise undring, observasjonsevne og kan bruke fagkunnskap i nye situasjoner og oppgaver.

Naturfag (Fysikk)

Faglærer

Magnus Nordahl

Uketimer/periodeuker

3 periodeuker

Faglig innhold

- Varmelære og mekanikk
 - Utvidelse og sammentrekning
 - Faseoverganger som fordampning, smelting, størkning, kondensasjon
 - Temperatur, kokepunkt, trykk og volum, Boyles lov og entropi
 - Damp turbin, dampmaskin, kjøleskap og varmepumpe
 - Forbrenningsmotor, rakettmotor
 - Moderne varmetekniske maskiner/apparater
 - Energibegrepet
 - Adiabatisk prosesser
- Elektrisitetstære og akustikk
 - Frekvens og tonehøyde
 - Elektriske svingninger i mikrofon/høytaler/telefon, overføring til akustiske svingninger

Arbeidsmåter

Fagstoffet vil tilnærmes gjennom modeller og illustrasjoner, kombinert med tavleundervisning og enkle eksperimenter. Elevene skal lage arbeidsbok hvor de bearbeider stoffet.

Et utvalg av tekniske innretninger skal undersøkes, og dermed være gjenstand for muntlige refleksjoner og drøftinger.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- drøfte ulike energiformer, energibruk og –overforbruk, lokalt og globalt
- utforske en bredde av fenomener innen fysikkens ulike områder, prøve ut hypoteser og gjøre rede for sentrale lovmessigheter og hvordan de er tatt i bruk i utvikling av redskaper og teknologi

Vurdering

Underveisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte områder, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen. Gjennom alle arbeidsprosesser i perioden vil underveisvurderingen ha til hensikt å motivere og bevisstgjøre elevene i deres læringsprosesser. Perioden vil bli avsluttet med en større vurdering som inkluderer arbeidsbøkene. I tillegg skal elevene ha en gruppevis muntlig presentasjon av valgfri teknisk innretning som også er en del av vurderingen. Emnet vil være en del av en samlet sluttvurdering i naturfagene.

Sluttvurderingen skal uttrykke den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter 10. klasse. Samlet kompetanse inkluderer evne til utforskning gjennom praktisk og kunstnerisk tilnærming i kombinasjon med kunnskap, forståelse, refleksjon og kritisk tenkning. Sluttvurderingen skal vise i hvilken grad eleven kan kommunisere, formidle, forklare og illustrere naturfaglige sammenhenger – både skriftlig, muntlig og digitalt, kan vise undring, observasjonsevne og kan bruke fagkunnskap i nye situasjoner og oppgaver.

Naturfag (Kjemi)

Faglærer

Bao Quoc Le

Uketimer/periodeuker

3 uker

Faglig innhold

- Fotosyntesen
- Karbohydrater og gjæring til alkohol
- Kondensering og destillasjon
- Alkoholens historiske og samfunnsmessige betydning
- Alkoholens virkning
- Oksidasjon av alkohol
- Eddikfremstilling, eterfremstilling, esterfremstilling og fettsyrer
- Eteriske oljer
- Den petrokjemiske industrien og hydrokarboner

Arbeidsmåter

Kjemifaget innføres i 10. trinn med forbrenning som hovedtema. Vi kommer til å gjennomføre en rekke forsøk knyttet til **organisk kjemi**, med både lærer- og elevstyrte forsøk. Bearbeidelsen av stoffet skjer muntlig gjennom helklassesamtaler og i gruppesamtaler. I tillegg har vi arbeidsbøker som vi bruker til å gjenfortelle stoffet med tekst og tegninger. Gjennom arbeidet opparbeider vi en systematisk og eksakt iakttakelses evne og et fagtilpasset språk.

Kompetansemål

Kompetansemålene i naturfag/kjemi er gitt etter 10. trinn. Det betyr at vi arbeider gjennom hele ungdomstrinnet for å nå disse målene. I Kjemiperioden i 10. trinn vil vi i hovedsak fokusere på de uthevede kompetansemålene.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samla data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- redegjøre for prinsippene i et økosystem, beskrive ulike typer økosystemer og bruke kunnskapen i drøfting av betydningen av naturmangfold, trusler mot mangfoldet og mulige tiltak
- drøfte ulike energiformer, energibruk og -overforbruk, lokalt og globalt
- gjøre rede for begrepene vær og klima, drøfte ulike klimamodeller og hvordan menneskelig aktivitet kan påvirke klima
- beskrive hovedtrekk i evolusjonsteorien og teorien om naturlig seleksjon
- gjøre rede for hovedgruppene av næringsstoffer, deres karakteristiske egenskaper og betydning for ernæringsprosessene hos mennesket

- bruke kunnskap om næringsmidler for å undersøke og drøfte spørsmål knyttet til helse
- formidle grunnleggende kunnskap om menneskekroppens organer, funksjoner og prosesser
- drøfte spørsmål knyttet til kjønnsidentitet og seksualitet
- lese et geosentrisk stjernekart, gjenkjenne stjernetegn og planeter og gjøre rede for solsystemet, sol- og måneformørkelser og bruk av almanakk
- forklare prinsippene om platetektonikk, vise kjennskap til viktige bergartsdannede mineraler og bruke grunnbegreper i geologisk systematikk
- **beskrive grunntrekk ved forbrenning og petrokjemiske prosesser, forklare oksidasjoner og reduksjon og presentere kjemiske forsøk med hjelpestoffer som reagens og indikator**
- **bruke kunnskap om grunnstoffer til å forklare grunnstrukturene i det periodiske systemet**
- utforske en bredde av fenomener innen fysikkens ulike områder, prøve ut hypoteser og gjøre rede for sentrale lovmessigheter og hvordan de er tatt i bruk i utvikling av redskaper og teknologi

Vurdering

Gjennom muntlig diskusjon vil det komme fram hva elevene har forstått, og hva som må forklares bedre. Elevene har periodebøker hvor det arbeides individuelt med tekst og tegning fra observasjonene. Bøkene vil sjekkes og vurderes underveis i arbeidet for å sikre at elevene får best mulig læringsutbytte. I slutten av perioden leveres periodeboka med et sammendrag av perioden inn slik at sluttproduktet kan bli vurdert. Perioden avsluttes med en totimers prøve.

Naturfag (Geologi)

Faglærer

Bao Quoc Le

Uketimer/periodeuger

3 periodeuger

Faglig innhold

- Jordklodens geologi med mineralogi og petrografi
 - Jordskorpens struktur, de oppbyggende og formdannende kreftene og ulike former for erosjon (kvartærgeologi).
 - Fjellkjedefoldningene og klodens karakteristiske fjellkjedefformasjoner
 - Grunnlinjene platetektonikk og kontinentaldrift
 - Kjemisk, mekanisk og organisk forvitring og forholdet til jordsmonnet
 - Forenklet oversikt over jordklodens geologiske utvikling i sammenheng med de store masseutryddelsene og fossile forekomster av plante- og dyreliv fra urtid til nåtid
 - Olje- og gassdannelse i jordskorpen

Arbeidsmåter

Perioden tar utgangspunkt i kloden som helhet, hvor vi vil bruke modeller og kart som supplement til tavleundervisning og annen hensiktsmessig formidling. Det er også ønskelig med observasjon i felt for å studere ulike jordsmonn, slik at elevene selv kan erfare og observere hvordan berggrunn, flora og forvitring kan påvirke jordsmonn. Elevene jobber med stoffet ved å lage tekst og illustrasjoner i

periodebok.

Kompetansemål

Kompetansemålene i naturfag er gitt etter 10. trinn. Det betyr at vi arbeider gjennom hele ungdomstrinnet for å nå disse målene. I Kjemiperioden i 10. trinn vil vi i hovedsak fokusere på disse kompetansemålene.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- forklare prinsippene om platetektonikk, vise kjennskap til viktige bergartsdannende mineraler og bruke grunnbegreper i geologisk systematikk

Vurdering

Undervisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte områder, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen. Gjennom alle arbeidsprosesser i perioden vil undervisvurderingen ha til hensikt å motivere og bevisstgjøre elevene i deres læringsprosesser. Elevenes periodebøker vil være gjenstand for vurdering. Emnet vil være en del av en samlet sluttvurdering i naturfagene.

Sluttvurderingen skal uttrykke den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter 10. klasse. Samlet kompetanse inkluderer evne til utforskning gjennom praktisk og kunstnerisk tilnærming i kombinasjon med kunnskap, forståelse, refleksjon og kritisk tenkning. Sluttvurderingen skal vise i hvilken grad eleven kan kommunisere, formidle, forklare og illustrere naturfaglige sammenhenger – både skriftlig, muntlig og digitalt, kan vise undring, observasjonsevne og kan bruke fagkunnskap i nye situasjoner og oppgaver.

Historie

Faglærer

Helge Rønsåsbjørg

Uketimer/periodeuker

3 periodeuker

Faglig innhold

Første verdenskrig
Den russiske revolusjon
Mellomkrigstida
Andre verdenskrig
Etterkrigstida

Arbeidsmåter

Klasseromsundervisning og diskusjoner. Elevene lager egne arbeidsbøker med tekst og illustrasjon forbundet med de ulike periodene.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- reflektere over drivkreftene bak oppdagelsesreisene og konsekvensene av dem
- beskrive hovedlinjer i utviklingen fra det førindustrielle samfunn til innføringen av ny teknologi under den industrielle revolusjon og fram til vår tid
- drøfte utviklingen av kolonialisme og imperialisme og gi eksempler på avkolonisering
- beskrive trekk ved Norge i senmiddelalder og under dansk overherredømme
- undersøke og gjøre rede for idéer og krefter som førte til frihetskamp og revolusjoner på 1700- og 1800-tallet og for følgene dette fikk for den demokratiske utviklingen i Norge
- presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800- og 1900-tallet og hvordan de peker fram mot samfunnet i dag
- undersøke og presentere hovedtrekk ved samenes historie og rettighetskamp fra midten av 1800-tallet til i dag
- drøfte årsaker til og virkningene av sentrale internasjonale konflikter og samfunnsomveltninger på 1900- og 2000-tallet og reflektere over betydningen av handlingene til sentrale personer i moderne historie
- drøfte viktige omveltninger i samfunnet i nyere tid, og reflektere over hvordan dagens samfunn åpner for nye omveltninger
- samtale om politiske ideologier og standpunkter og om hvordan de påvirker tolkninger av historiske begivenheter
- reflektere over historiske hendelser og over hvordan samfunnet kunne ha blitt annerledes dersom disse hendelsene hadde utviklet seg på en annen måte
- søke, lese og vurdere kritisk utvalgte historiske kilder for eget arbeid
- drøfte idealene om menneskeverd og reflektere over utviklingen av rasisme og diskriminering i et historisk og nåtidig perspektiv
- skrive samfunnsfaglige tekster i ulike sjangrer og lage, eller finne, illustrasjoner som bygger opp under den skriftlige fremstillingen

Vurdering

Elevene får løpende muntlig tilbakemelding på arbeidsbok og andre oppgaver i løpet av perioden. De får skriftlig vurdering på arbeidsbok og prøve. Elevene får sluttvurdering i faget etter endt periode.

Historie (Kunsthistorie/IKT)

Faglærer

Trond Rømo

Uketimer/periodeuger

3 periodeuger

Faglig innhold

Et hovedanliggende er å utvikle en grunnleggende evne til stilbestemmelse. Her kan man arbeide seg konkret og praktisk gjennom de ulike epokene, fra de første kjente kunstuttrykkene og fram til og med barokken, med skissering av tiden fram til i dag. Elevene er selv med på å forme, tegne, male, for slik å tilegne seg forståelse for ulike kunsthistoriske uttrykk og deres plass i det store kulturbildet. Alt elevene har lært i de kunstneriske fagene gjennom grunnskolen tas i bruk i dette arbeidet. Hensikten er å belyse karakteristiske trekk i ulike epokers verdensforståelse. Elevenes praktisk-kunstneriske arbeid kan med dette bli en utforskende aktivitet, hvor de kan reflektere over og siden bedømme sider ved menneskehetens utviklingsgang og skiftende idémessige innhold. Kunsthistorien blir en vei til selvforståelse, idet den skildrer noe av menneskets egen bevissthetsutvikling og indre vei. Spørsmål knyttet til dagsaktuelle visuelle uttrykk og virkemidler drøftes.

Arbeidsmåter

Læreren foreleser om de ulike tema, og bruker bilder (smartboard) til å underbygge emner som blir gjennomgått. Daglige faglige samtaler og diskusjoner knyttet til stoffet. Elevene lager hovedfagsbok med tekst og illustrasjoner av ulike bilder, relieffer, ikoner og skulpturer fra kunsthistorien. Elevene får ulike prosjekter knyttet opp mot tema som er gjennomgått, som for eksempel portrettegning, felles tegneoppgaver.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for kunsthistorie er at elevene skal kunne:

- undersøke og beskrive karakteristiske trekk ved ornamentikk, formspråk, fargebruk og kunstneriske uttrykksformer fra ulike kunsthistoriske epoker
- reflektere over historiske hendelser og over hvordan samfunnet kunne ha blitt annerledes dersom disse hendelsene hadde utviklet seg på en annen måte
- utforske bruk av digitale verktøy for ulike oppgaver
- utforske kreativ bruk av digital teknologi

Vurdering

Undervisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte områder, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen.

Gjennom alle arbeidsprosesser i perioden vil undervisvurderingen ha til hensikt å motivere og bevisstgjøre elevene i deres læringsprosesser. Arbeidsboka blir vurdert gjennom hele perioden og vil være en del av sluttvurderingen. Muntlig aktivitet vil bli vektlagt. Sluttvurderingen skal vise i hvilken grad eleven kan gjøre rede for sammenhenger og perspektiver i kunsthistorien.

Samfunnskunnskap

Faglærer

Helge Rønsåsbjørg

Uketimer/periodeuker

1 uketime

Faglig innhold

Samfunnskunnskap handler om grunnleggende verdier og kunnskaper knyttet til demokrati og medborgerskap. Målet er hele tiden å bidra til elevenes evne til deltakelse i samfunnet ut fra egne erfaringer, med selvtillit og med både kunnskap om og følsomhet for andres rett til deltakelse.

Eksempler på sentralt faglig innhold:

- Rettighetslovgivning, menneskerettigheter og spørsmål knyttet til rettsvesen og rettspraksis
- Fordommer, rasisme og diskriminering. Behandling av etiske og religiøse minoriteter, i Norge og i andre land
- Terrorhandlingene 22. Juli 2011
- Kjønnroller, kjønnsidentitet og seksuell orientering
- Politikk og demokrati
- Samfunnsfaglig undersøkelse
- Aktuelle nyhetssaker

Arbeidsmåter

Forelesninger, klassediskusjoner, prosjektarbeider og en større samfunnsfaglig undersøkelse. Undervisningen vil legges opp slik at vi tar opp aktuelle nyhetssaker og bruker disse som en inngangsport til fagstoffet.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- sette seg inn i og presentere en samfunnsfaglig undersøkelse; planlegge og gjennomføre en samfunnsfaglig småskala-undersøkelse, alene eller sammen med andre
- gjøre rede for sentrale politiske institusjoner i Norge og rollefordelingen mellom dem og sammenligne med institusjoner i andre land

- undersøke og gjøre rede for nasjonale minoriteters stilling i Norge, før og nå, med vekt på forforskning av samene og deres rettighetskamp
- beskrive hva rettighetslovgivning går ut på gjennom sentrale eksempler
- gi eksempler på hva samarbeid, medvirkning og demokrati innebærer nasjonalt, lokalt, i organisasjoner og i skolen
- beskrive hovedtrekkene i norsk økonomi og hvordan de henger sammen med den globale økonomien
- forklare begrepene holdninger, fordommer, rasisme og ekstremisme, vurdere hvordan holdninger kan bli påvirket og hvordan den enkelte og samfunnet kan motarbeide fordommer og rasisme
- gi eksempler på hvordan et lovbrudd blir behandlet, diskutere årsaker til og følger av kriminalitet og forklare hvordan rettsstaten og rettspleien fungerer
- gjøre rede for oppgavene til viktige internasjonale organisasjoner der Norge er medlem
- undersøke og presentere grunnleggende menneskerettigheter og deres opprinnelse og reflektere over verdien av at de blir respektert
- beskrive og drøfte sider ved bærekraftig utvikling; den enkeltes ansvar og påvirkningsmulighet og betydningen av politiske beslutninger og strukturelle endringer

Vurdering

Underveisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte områder, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen. Gjennom alle arbeidsprosesser i perioden vil underveisvurderingen ha til hensikt å motivere og bevisstgjøre elevene i deres læringsprosesser. Vurderingen vil baseres på prøveresultat, prosjektarbeid, muntlig aktivitet i timene og den samfunnsfaglige undersøkelsen. Det vil bli gitt muntlig underveisvurdering, samt halvårsvurdering i januar og sluttvurdering i juni.

Religion og livssyn

Faglærer

Mette Kristine Nilsen

Uketimer/periodeuker

3 periodeuker

Faglig innhold

Religion og livssyn er et dannelsesfag som retter seg mot tilværelsens dypeste spørsmål. Opp gjennom historien har kunst, viten, politikk og menneskers liv i arbeid og fritid vært grunnleggende preget av religion. Også i nyere tid med sekularisering og religiøs frihet, spiller forståelsen og utøvelsen av religioner en stor rolle.

I 10. klasse fortsetter arbeidet med verdensreligionene som ble introdusert i 9. klasse. Det vil bli repetisjon av kristendommen, hinduismen og buddhismen før vi går i dybden på islam. I år vil også livssynshumanisme være et sentralt tema og vi skal lete etter det allmennmenneskelige i det å søke mening og sammenheng. Refleksjoner rundt det å lengte etter noe som er større enn seg selv, og religionens betydning for kulturen er tema som skal løftes frem for å øke forståelsen for mangfoldet

i et multikulturelt samfunn.

Arbeidsmåter

Tavleundervisning, gruppesamtaler, ekskursjoner, film og prosjektoppgaver. Elevene lager hovedfagsbok som skal leveres inn i slutten av perioden med tekst og illustrasjoner.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn
- sammenligne og vurdere ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn
- delta i samtaler om kristendommens betydning i Europa i middelalder og renessanse og gjøre rede for viktige hendelser og skikkelser i kristendommens historie fra reformasjonen til i dag
- presentere hovedtrekk ved kunst og arkitektur knyttet til kristendommen
- utforske og presentere sentrale trekk ved mangfold og utbredelse av kristendommen i dag
- gjøre rede for og reflektere over samenes og andre urfolks religions- og livssynstradisjoner
- gi eksempler på karakteristiske trekk ved jødedom, islam, hinduisme og buddhisme i dag og vise kjennskap til kulturelle og sosiale impulser som er særegne for disse religionene
- undersøke og presentere sentrale ideer fra livssynshumanisme og andre ikke-religiøse livssyn
- øve faglig innenfra perspektiv i presentasjon av ulike religioner og livssyn som livstolkning
- reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til oppvekst og liv i et mangfoldig og globalt samfunn
- identifisere og drøfte aktuelle etiske problemstillinger knyttet til menneskerettigheter og levekår globalt sett
- utforske etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien og i religiøse og livssynsbaserte tradisjoner

Vurdering

Underveisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte områder, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen. Gjennom alle arbeidsprosesser i perioden vil underveisvurderingen ha til hensikt å motivere og bevisstgjøre elevene i deres læringsprosesser. Vurderingen baseres i hovedsak på arbeidsboka, gruppesamtaler og prosjektarbeidet. Det vil bli gitt skriftlig halvårsvurdering i januar og skriftlig sluttvurdering i juni.

Engelsk

Faglærer

Mette Kristine Nilsen

Uketimer/periodeuker

2 uketimer/ 3 periodeuger

Faglig innhold

Hovedmålet gjennom hele ungdomstrinnet er at elevene skal utforske, uttrykke og utvikle sine egne muntlige og skriftlige kunnskaper og ferdigheter innen engelskspråklig kultur og kommunikasjon. I 10. klasse er det spesielt fokus på engelsk som verdensspråk. Vi vil gå videre i arbeidet med engelsk i Amerika, men dette året vil fokuset være på amerikanske verdier og afroamerikansk historie. Samtidig vil vi også bevege oss videre fra landene hvor engelsk er et førstespråk for å se mer på land hvor engelsk er andre- eller tredjespråk. Det faglige innholdet blir blant annet:

- Hvordan engelsk har spred seg til ulike deler av verden
- Engelsk som globalt kontaktspråk og kommunikasjon over landegrenser
- Fordypning i afroamerikansk historie
- Bruk av engelskspråklige nyhetssaker og andre kilder
- Lesing av og fordypning i litterære tekster som dikt, noveller og skuespill
- Litteratur med fokus på utvikling og endring i engelskspråklige land
- Bearbeiding av litteratur og samfunnsfaglige temaer
- Muntlig og skriftlig kommunikasjon tilpasset emne, situasjon og mottaker
- Strategier for språklæring

Arbeidsmåter

- Samtaler i grupper med fokus på formidling og lytting
- Gruppeprosjekter med vekt på språkglede, samarbeid og selvevaluering
- Bearbeiding av litteratur gjennom reflekterende og analyserende tekster og gruppesamtaler
- Møte med og bearbeidelse av språklige uttrykksformer i forskjellige sjangre og medier
- Skriftlig formidling gjennom prosesskriving, temaskrivning og refleksjoner
- Muntlig formidling gjennom presentasjoner, dramatisering og høytlesing
- Lese- og skriveverksted
- Kurs i sentral grammatikk og fonetikk

Kompetansemål

Kompetansemålene i engelsk er gitt etter 10. trinn. Det betyr at vi vil jobbe mot disse målene gjennom alle årene på ungdomsskolen.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- lese og samtale om ulike typer tekst med god forståelse, diksjon og intonasjon
- bruke hensiktsmessige strategier og hjelpemidler for språkinnlæring og planlegge og vurdere arbeidsmåter i forhold til ulike oppgaver
- utvikle og presentere tekster som er tilpasset ulike temaer og mottakere, skriftlig og muntlig
- ta i bruk hensiktsmessige medier i arbeid med engelsk som globalt kontakt- og kommunikasjonsspråk
- forstå og bruke et variert ordforråd og ulike språklige strukturer
- søke og bruke engelskspråklige kilder på en tekstkritisk måte
- samtale med god flyt og sammenheng i uforberedt og forberedt tale
- gi muntlige presentasjoner av ulike temaer
- delta i bearbeidelse av engelskspråklig litteratur, poesi, drama og prosa
- samarbeide om formidling, gjennom resitasjon og/eller dramatisering, av engelsk litteratur
- utforske og drøfte varianter av engelsk som førstespråk og kontaktspråk
- undersøke og presentere viktige hendelser i engelskspråklige lands historie
- utforske situasjonen til urfolk i engelskspråklige land
- drøfte levesett, verdier og institusjoner i engelskspråklige land og i Norge

Vurdering

Vi vil ha fokus på vurdering *for* læring hvor elevene får skriftlige og muntlige tilbake- og fremovermeldinger på eget arbeid. Elevene vil bli oppfordret til å ta i bruk tilbakemeldingene de får i videre læringsarbeid samtidig som læreren vil bruke underveisvurderingene til å tilpasse videre undervisning. Vurderingene vil basere seg på arbeidet elevene gjør i form av innleveringer, oppgaver og presentasjoner samt elevenes deltagelse i klasseromsaktiviteter. Det gis skriftlig halvårsvurdering i januar.

Dette skoleåret gis det sluttvurdering i faget som uttrykker den samlede kompetansen elevene har ved avslutningen av opplæringen, og som derfor vil basere seg på et bredt spekter av elevenes arbeid i faget.

Tysk

Faglærer

Julia Schregel

Uketimer/periodeuker

3 uketimer

Faglig innhold

Språk og kommunikasjon

- Formidle tekst ved høytlesing
- Språklige uttrykk i forhold til emne, situasjon og mottaker
- Bearbeiding av litteraturutdrag og samfunnsfaglige temaer
- Bruk av kilder på/om målspråket for skriftlig arbeid og muntlige presentasjoner
- Forskjellige typer sakprosa
- Faste uttrykk som brukes i bestemte situasjoner, typisk tyske konstruksjoner som ikke som ikke kan oversettes direkte, slang og ungdomsspråk
- I arbeidet med grammatikken gjentar vi allerede behandlede grammatiske temaer, jobber med ulike leddsetninger og utvide stadig ferdigheter i bruken av grammatisk korrekt tysk, for eksempel med hensyn til modalverber, refleksive verber, delbare verber, preposisjoner og adjektiver.

Språk og kultur

- Variert utvalg av autentiske og tilrettelagte tekster: skuespill, dikt, sanger
- Tekster som omhandler hverdagsliv, samfunn, kultur og tradisjoner i de tysktalende landene
- Kildesøk, varierte skrive- og presentasjonsoppgaver, individuelt og i gruppe
- Grunntrekk i målspråkets historie og varianter

Arbeidsmåter

Lytteøvelser, der elevene skal øve på å lete etter mening i samtaler og dialoger selv om ikke alt av innhold blir forstått, samt trene på å forstå autentiske samtaler på målspråket som omfatter ungdomsspråk, dagligtale, dialekt og mer.

Lesing av ulike type tekster, både autentisk og tilrettelagde i ulike sjangre, der både øving i bruk av ulike lesestrategier og utvidelse av ordforrådet står sentralt.

Muntlig arbeid omfatter både samtaler om språket, for å bevisstgjøre målspråkets strukturer og regler (også samlignet med morsmålet og andre språk), samt muntlige øvelser i mindre og større grupper for å trene på spesifikke temaer (for eksempel grammatikk, ordforråd, uttalelse, osv.). Språklig samhandling i dialog eller i gruppe, samt presentasjoner i klasserommet og som digitale fortellinger/film.

Skriftlig arbeid der elevene øver ulike temaer som for eksempel grammatikk, ortografi og ordforråd, samt forfatte kortere spontane tekster samt større arbeider som det jobbes med over tid, der innhold får større fokus.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- lese og gjenfortelle ulike typer tekst med god forståelse og uttale
- bruke hensiktsmessige strategier og hjelpemidler for språkinnlæring og planlegge og vurdere arbeidsmåter i forhold til ulike oppgaver
- bruke kjennskap til strukturene i målspråket i eget tekstarbeid

- bruke et variert ordforråd i samtale om kjente temaer
- velge temaer og finne kilder for muntlige og skriftlige presentasjoner
- bruke kilder på målspråket på en tekstkritisk måte
- samtale om målspråkets stilling i verden og egne erfaringer med det i Norge
- bearbeide og formidle skjønnlitterære tekster på målspråket
- samtale om viktige hendelser i målspråksområdenes historie
- drøfte levesett, verdier og institusjoner i målspråksområdene og i Norge

Vurdering

Underveisvurdering gis både muntlig og skriftlig fortløpende i undervisningen og som tilbakemelding på ulike innleveringer og prøver. Målet med underveisvurderingene er å peke fremover, og gi elevene en klar forståelse av hva og hvordan han eller hun kan forbedre sin forståelse og bruk av målspråket.

Sluttvurderingen baserer seg på et bredt spekter av ulike innleveringer og prøver. Siden tysk er et ferdighetsfag der ferdigheten øves og forbedres kontinuerlig gjennom hele undervisningsløpet, gjennomføres det en helhetsprøve på slutten av skoleåret. Der får elevene mulighet til å vise frem deres oppnådde lytte- og leseforståelse, samt muntlige og skriftlige ferdigheter.

Kunst og håndverk

Faglærer

Bao Quoc Le (smie)
Heidi Mostad (skinn)

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

- Bli bevisst forholdet mellom form og funksjon
- Materialkunnskap og designkunnskap
- Erfaringer med tekstil, lær, tre og metaller
- Forhold mellom form og funksjon
- Globale og miljømessige spørsmål i forbindelse med materialbruk
- Varmsmiing, metallurgi, normalisering, herding og anløping av stål

Arbeidsmåter

- Tverrfaglig prosjekt
- Smi knivblad i stål, som herdes og anløpes
- Lage slire av skinn

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- utforske lys- og skyggevirksomheter og linjeperspektiv i tegning
- utforske faginnhold i naturfag gjennom saktegning
- planlegge og utføre enkle trykkteknikker
- undersøke og beskrive karakteristiske trekk ved ornamentikk, formspråk, fargebruk og kunstneriske uttrykksformer fra ulike kunsthistoriske epoker
- undersøke og drøfte aktuelle samfunnsproblemer knyttet til kunst og håndverk
- bruke ulike teknikker og programmer for bilde- og filmproduksjon
- vurdere visuell kvalitet og estetiske problemstillinger i ulike digitale uttrykk
- utforske og anvende hensiktsmessige teknikker for komposisjon, fargebruk, lys og skygge
- **skape tredimensjonale former i ulike materialer**
- **design og framstille bruksgjenstander med god funksjon**
- **velge egnede redskaper og teknikker i planlegging og gjennomføring av oppgaver med materialer som tre, metall, lær, tekstil og papir**
- undersøke og drøfte bruk av materialer og teknikker ut fra hensyn til miljø og bærekraftig ressursbruk

Vurdering

Undervisningsvurdering gis muntlig i undervisningen. Målet med undervisningsvurderingene er å peke fremover, og gi elevene en klar forståelse for hva og hvordan han eller hun kan forbedre sin kompetanse i faget. I samtale og i betraktninger rundt oppgaven vil elevene bli veiledet. Produktet skal være funksjonelt. HMS, selvstendighet og evnen til problemløsning vil bli vektlagt. Elevene vil få tilbud om muntlig fagsamtale mandag 23. oktober, denne skal være fremoverrettet og motiverende for videre arbeid. Elevene får skriftlig sluttvurdering i januar og skriftlig sluttvurdering i juni.

Musikk

Faglærer

Tiina Ulén

Uketimer/periodeuker

1 musikktime og 1 ungdomskortime i uka

Faglig innhold

- Sang i ulike sjangrer
- Korsang
- Oppvarmingsøvelser for sang
- Samspill med instrumenter og sang

- Musikalske leker og øvelser: sangleker, bevegelser, dans, rytmiske øvelser, improvisasjon, komposisjon
- Komponistbiografier
- Symfoniorkesterets oppbygging
- Repetisjon og fordypning av musikkteoretiske emner fra 8. – 10.klasse
- Samtaler og refleksjoner om musikk som menneskelig uttryksmiddel og musikk i et samfunnsperspektiv

Arbeidsmåter

- Sang og spill i klassen og i koret, oppvarmingsøvelser og dans. Elevene medvirker i prosessen mot å velge musikk/låt de skal spille i gruppa
- Rytme- og melodidiktat, komponering
- Individuelt- og gruppearbeid. Muntlige og skriftlige musikkhistoriske presentasjoner (barokk- og romantikkens tid)
- Samtaler om musikk
- Fremføring i klassen og på skolens arrangementer
- Dans

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomskolen er i musikk gitt etter 10. klasse. Vi har gjennom hele 8. og 9. klasse arbeidet mot å nå disse målene. I år vil vi sørge for at absolutt alle kompetansemålene er ivaretatt.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- bruke stemmen og kroppen i musikalske oppvarmingsøvelser og korsang
- øve inn og fremføre sanger fra ulike sjangrer, kulturer og historiske epoker
- delta i samspillgrupper med sang og instrumenter
- benytte et partitur med både g- og f-nøkkel
- gjenkjenne ulike musikksjangrer og beskrive noen av deres grunnelementer
- beskrive noen typiske kjennetegn for sentrale komponisters musikk
- diskutere betydningen av musikk som et menneskelig uttryksmiddel og i et samfunnsperspektiv

Vurdering

Undervisvurdering gis muntlig i undervisningen. Målet med undervisvurderingene er å peke fremover, og gi elevene en klar forståelse for hva og hvordan han eller hun kan forbedre sin kompetanse i faget. Det legges vekt på aktivitet i timene og faglig samarbeid. Individuelle ferdigheter og bidrag i klassens og/eller gruppenes felles musisering. Det legges vekt på muntlige og skriftlige oppgaver, samt presentasjoner. De får tilbud om fagsamtale mandag 23. oktober. De får skriftlig halvårsvurdering i januar og sluttvurdering i juni.

Eurytmi

Faglærer

Periodelærer

Periodeuker

3 uketime

Faglig innhold

Arbeidsmåter

Periode som ender i en eurytmiforestilling for hele skolen.

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Måle for opplæringen er at elevene skal kunne:

- skape og uttrykke helhet og sammenheng mellom form, innhold og gester i lyriske, episke og dramatiske tekster sammen med andre.
- gi et samlet og helhetlig bevegelsesuttrykk til utvalgte musikkstykkers innhold og form sammen med andre.
- bruke grunnelementer i språk og musikk i arbeidet med egne koreografier.
- utføre stavøvelser med sikkerhet, samt skape egne former og koreografier bygget på disse.
- utføre ulike geometriske former og formforvandlinger.
- planlegge, innøve og delta i fremførelser av eurytmi for et publikum, hvor arbeidet med kostymer og scenebelysning inngår.

Vurdering

Underveisvurdering er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte områder, og der læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i faget. Faget har en sterk sosial struktur da øvelsene gjøres i fellesskap. Ofte vil tilbakemeldingene gjelde gruppen som helhet. Den enkelte vil få muntlig individuell tilbakemelding i perioden.

Sluttvurderingen skal uttrykke den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen. Samlet kompetanse inkluderer evne til utforskning gjennom praktisk og kunstnerisk tilnærming i lyd-, tone- og formarbeid. Eleven må vise en variasjon i bevegelsesuttrykket og evne både det sosiale aspektet og det individuelle arbeidet. Eleven blir vurdert i å tolke dikt og musikk, samt det å ha kontroll på ulike formprinsipper innenfor geometri. På individuelt nivå må eleven vise en kroppslig styrke gjennom presise og klare bevegelser, samt det å evne lette og tunge bevegelser, og det å gå inn i noe lite og ut i noe stort. På et sosialt nivå vurderes eleven i å evne og se helhet og bidra til fruktbart samarbeid som når helt ut til fremførelsen.

Kroppsøving

Faglærer

Paal Nordland

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

Elevene får idrettslige utfordringer som bygger på deres modenhet og elevene bygger videre på de erfaringer de har fra tidligere skoleår. Disse erfaringene bruker de når de nå gir seg i kast med litt større utfordringer innen følgende aktiviteter/emner:

- Kondisjonstrening
- Generell styrketrening
- Ballspill
- Balanse og koordinasjonsøvelser
- Friidrettsøvelser
- Skidag med langrenn.
- Idrettsdag
- Lekbaserte øvelser, akrobatikk og bevegelse til musikk.
- Teori omkring kroppspress, sunnhet og helse, livsstil, førstehjelp, enkel ergonomi og ryggvett.
- Treningsledelse
- Norge på tvers

Arbeidsmåter

Elevene skal arbeide sammen i lag, grupper, parvis og individuelt. Om høsten og våren vil det meste foregå utendørs på og ved friidrettsanlegget på Øya. Om vinteren vil mesteparten av undervisningen foregå i Trondheim Spektrum (Nidarøhallen).

- Elevene skal erfare tilrettelagte aktiviteter ute/inne
- Elevene skal planlegge og lede en treningsøkt, og erfare treningsledelse ovenfor sine medelever
- Noen enkle fysiske aktiviteter vil gjennomføres, slik at eleven kan reflektere over egen utvikling og den fysiske tilstanden

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomsskolen er i kroppsøving gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8.klasse 9. klasse og 10. klasse, vil vi arbeide mot disse målene. Slik er det mulig å nå dem ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- delta ut fra egne forutsetninger i et utvalg idretter og kjenne til teknikk, taktikk og viktigheten av god lagånd
- treningsprinsipper i et utvalg individuelle idretter og lagidretter
- utføre flere svømmeteknikker og gjennomføre livredning
- forklare og utføre livbergende førstehjelp
- reflektere over hvordan ulike framstillinger av kropp i media påvirker bevegelsesaktivitet og forhold til egen kropp
- planlegge og lede kroppsøvingsaktiviteter med tanke på å inkludere alle
- vurdere egne erfaringer fra kroppsøvingsaktiviteter, planlegge, gjennomføre, og vurdere egentrening av ulike slag, også ved skade og sykdom
- drøfte sammenhenger mellom fysisk aktivitet, livsstil og helse
- praktisere former for friluftsliv i ulike naturmiljø
- orientere seg ved hjelp av ulike typer kart og spor i varierte terrengetyper
- planlegge og ta medansvar for gjennomføring av overnattingsturer til ulike årstider
- vurdere risiko og trygghet ved ulike uteaktiviteter

Vurdering

Elevene vurderes ut fra kompetansemålene. Elevene får muntlige tilbakemeldinger underveis og etter øktene. Målet er at underveisvurderingen skal være motiverende og fremoverrettet. Elevene vil få tilbud om muntlig fagsamtale mandag 23. oktober, her skal det komme klart og tydelig frem hva eleven må gjøre for å bedre kompetansen i faget. Innsats og ferdigheter blir vektlagt. Norge på tvers teller 25%, de øvrige kompetansemålene teller 75%. Elevene får skriftlig sluttvurdering i januar og skriftlig sluttvurdering i juni.

IKT

Faglærer

Se kunsthistorie

Uketimer/periodeuker

Faglig innhold

Arbeidsmåter

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Målene for opplæringen er at elevene skal kunne:

- utforske bruk av digitale verktøy for ulike oppgaver
- gjøre rede for operativsystemer og bruke kontorstøttesystemer
- søke i og vurdere ulike nettbaserte kilder til informasjon og kunnskap
- praktisere korrekte kildehenvisninger
- utvikle sammensatte tekster og presentasjoner med digitale verktøy
- ta i bruk grunnleggende programmering
- utforske kreativ bruk av digital teknologi
- begrunne og drøfte forhold omkring nettvett, opphavsrett og risikomomenter i bruk av moderne datasystemer
- utforske og diskutere individ- og samfunnsrelaterte spørsmål knyttet til IKT
- drøfte og vurdere menneskelige og etiske spørsmål knyttet til teknologiens plass og utvikling i samfunnet og den enkeltes liv
- undersøke og reflektere over temaet kunstig intelligens og autonome systemer

Vurdering

Utdanningsvalg

Faglærer

Kristin Steinkjer

Uketimer/periodeuker

1 uketime

Faglig innhold

Videregående opplæring. Programfag og skoler.

Yrkesfag (ti ulike programfag)

Studieforberedende (fem ulike programfag)

Informasjonsmøte. Digitalt møte i regi av Trøndelag Fylkeskommune

Karrieredager i regi av Trøndelag Fylkeskommune

Hospitering i videregående skole

Åpen skole (kveldstid)

Søkeprosess

Søke videregående skole

Kurs i "Økonomi og karriere"

Kjønnsdelt arbeidsmarked. Hvorfor velger gutter og jenter ulik utdanning?

Besøk av rollemodell

Arbeidsmåter

Undervisningssamtaler
Gruppearbeid
Individuell veiledning
Informasjonsvideo
Hospitering i et selvvalgt programfag i videregående skole
Søke i Vigo
Besøk av ulike yrkesgrupper på skolen

Kompetansemål

Kompetansemålene for ungdomstrinnet er gitt etter 10. klasse. Gjennom hele 8. og 9. klasse har vi derfor arbeidet mot disse målene, slik at det er mulig å nå alle ved sluttvurderingen i 10. klasse.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- oppsøke og tilegne seg kunnskap om lokalt nærings- og arbeidsliv gjennom direkte kommunikasjon og deltakelse
- samle, bruke og analysere informasjon om utdanning og arbeid
- vurdere arbeidsmåter og -muligheter innenfor noen valgte utdanningsprogram og yrker
- reflektere over betydningen av å delta i arbeidslivet for livsmestring og personlig vekst
- utvikle og bruke mestringsstrategier i møte med overganger og utfordringer knyttet til utdanning og yrkesvalg
- formulere egne kortsiktige og langsiktige utdannings- og yrkesplaner og reflektere over utdanning og yrker i forhold til egne interesser, styrker og egenskaper
- drøfte hvordan bærekraftsmål, teknologi og konjunkturer påvirker arbeidsliv, yrker og arbeidsmåter
- utforske og drøfte hva og hvem som kan påvirke egne valg, blant annet hvordan kjønn kan påvirke utdannings- og yrkesvalg
- tolke stillingsannonser, skrive CV og jobbsøknad med mottakerbevissthet

Vurdering

Sluttvurdering skal vise om eleven har deltatt.